

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ ఏకోనత్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకోనత్రింశః సర్గః ॥

రావణస్య దేవసేనామధ్యతో నిర్గమనం తం నిగ్రహీతుం దేవానాం
ప్రయత్నో మేఘనాదేన మాయయేంద్రస్య నిగ్రహణం విజయముపేతస్య
తస్య సేనయా సహ లంకాం ప్రతి ప్రస్థానం

తతస్తమసి సంజాతే సర్వే తే దేవరాక్షసాః ।

అయుద్ధ్యంత బలోన్మత్తాః సూదయంతః పరస్పరం ॥ 7.29.1 ॥

తతస్తు దేవసైన్యేన రాక్షసానాం బృహద్ బలం ।

దశాంశం స్థాపితం యుద్ధే శేషం నీతం యమక్షయం ॥ 7.29.2 ॥

తస్మింస్తు తామసే యుద్ధే సర్వే తే దేవరాక్షసాః ।

అన్యోన్యం నాభ్యజానంత యుద్ధ్యమానాః పరస్పరం ॥ 7.29.3 ॥

ఇంద్రశ్చ రావణశ్చైవ రావణిశ్చ మహాబలః ।

తస్మింస్తమోజాలవృతే మోహమీయుర్న తే త్రయః ॥ 7.29.4 ॥

స తు దృష్ట్వా బలం సర్వం రావణో నిహతం క్షణాత్ ।

క్రోధమభ్యగమత్ తీవ్రం మహానాదం చ ముక్తవాన్ ॥ 7.29.5 ॥

క్రోధాత్ సూతం చ దుర్ధర్షః స్యందనస్థమువాచ హ ।

పరసైన్యస్య మధ్యేన యావదంతో నయస్వ మాం ॥ 7.29.6 ॥

అద్యైతాన్ త్రిదశాన్ సర్వాన్ విక్రమైః సమరే స్వయం ।

నానాశస్త్రమహాసారైర్నయామి యమసాదనం ॥ 7.29.7 ॥

అహమింద్రం వధిష్యామి ధనదం వరుణం యమం |
త్రిదశాన్ వినిహత్యాశు స్వయం స్థాస్యామ్యథోపరి || 7.29.8 ||

విషాదో నైవ కర్తవ్యః శీఘ్రం వాహయ మే రథం |
ద్విః ఖలు త్వాం బ్రవీమ్యద్య యావదంతం నయస్వ మాం || 7.29.9 ||

అయం స నందనోద్దేశో యత్ర వర్తావహే వయం |
నయ మామద్య తత్ర త్వముదయో యత్ర పర్వతః || 7.29.10 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా తురగాన్ స మనోజవాన్ |
ఆదిదేశాథ శత్రూణాం మధ్యేనైవ చ సారథిః || 7.29.11 ||

తస్య తం నిశ్చయం జ్ఞాత్వా శక్తో దేవేశ్వరస్తదా |
రథస్థః సమరస్థస్తాన్ దేవాన్ వాక్యమథాబ్రవీత్ || 7.29.12 ||

సురాః శృణుత మద్వాక్యం యత్ తావన్మమ రోచతే |
జీవన్నేవ దశగ్రీవః సాధు రక్షో నిగృహ్యతాం || 7.29.13 ||

ఏష హ్యతిబలః సైన్యే రథేన పవనౌజసా |
గమిష్యతి ప్రవృద్ధోర్మిః సముద్ర ఇవ పర్వణి || 7.29.14 ||

నహ్యేష హంతుం శక్యోఽద్య వరదానాత్ సునిర్భయః |
తద్ గ్రహీష్యామహే రక్షో యత్తా భవత సంయుగే || 7.29.15 ||

యథా బలౌ నిరుద్ధే చ త్రైలోక్యం భుజ్యతే మయా |
ఏవమేతస్య పాపస్య నిరోధో మమ రోచతే || 7.29.16 ||

తతోఽన్యం దేశమాస్థాయ శక్రః సంత్యజ్య రావణం |
అయుధ్యత మహారాజ రాక్షసాన్స్తాసయన్ రణే || 7.29.17 ||

ఉత్తరేణ దశగ్రీవః ప్రవివేశానివర్తకః |
దక్షిణేన తు పార్శ్వేన ప్రవివేశ శతక్రతుః || 7.29.18 ||

తతః స యోజనశతం ప్రవిష్టో రాక్షసాధిపః |
దేవతానాం బలం సర్వం శరవర్షైరవాకిరత్ || 7.29.19 ||

తతః శక్రో నిరీక్ష్యాథ ప్రణష్టం తు స్వకం బలం |
న్యవర్తయదసంభ్రాంతః సమావృత్య దశాననం || 7.29.20 ||

ఏతస్మిన్నంతరే నాదో ముక్తో దానవరాక్షసైః |
హా హతాః స్మ ఇతి గ్రస్తం దృష్ట్వా శక్రేణ రావణం || 7.29.21 ||

తతో రథం సమాస్థాయ రావణిః క్రోధమూర్చ్ఛితః |
తత్ సైన్యమతిసంక్రుద్ధః ప్రవివేశ సుదారుణం || 7.29.22 ||

తాం ప్రవిశ్య మహామాయాం ప్రాప్తాం పశుపతేః పురా |
ప్రవివేశ సుసంరబ్ధస్తత్ సైన్యం సమభిద్రవత్ || 7.29.23 ||

స సర్వా దేవతాస్త్యక్త్వా శక్రమేవాభ్యధావత |
మహేంద్రశ్చ మహాతేజా నాపశ్యచ్చ సుతం రిపోః || 7.29.24 ||

విముక్తకవచస్తత్ర వధ్యమానోఽపి రావణిః |
త్రిదశైః సుమహావీర్యైర్న చకార చ కించన || 7.29.25 ||

స మాతలిం సమాయాంతం తాడయిత్వా శరోత్తమైః |
మహేంద్రం బాణవర్షేణ భూయ ఏవాభ్యవాకిరత్ || 7.29.26 ||

తతస్త్యక్త్వా రథం శక్రో విససర్జ చ సారథిం |
ఐరావతం సమారుహ్య మృగయామాస రావణిం || 7.29.27 ||

స తత్ర మాయాబలవానదృశ్యోఽథాంతరిక్షగః |
ఇంద్రం మాయాపరిక్షిప్తం కృత్వా స ప్రాద్రవచ్ఛరైః || 7.29.28 ||

స తం యదా పరిశ్రాంతమింద్రం జజ్ఞేఽథ రావణిః |
తద్దైనం మాయయా బద్ధ్వా స్వసైన్యమభితోఽనయత్ || 7.29.29 ||

తం తు దృష్ట్వా బలాత్ తేన నీయమానం మహారణాత్ |
మహేంద్రమమరాః సర్వే కిం ను స్యాదిత్యచింతయన్ || 7.29.30 ||

దృశ్యతే న స మాయావీ శక్రజిత్ సమితింజయః |
విద్యావానపి యేనేంద్రో మాయయాపహతో బలాత్ || 7.29.31 ||

ఏతస్మిన్నంతరే కృద్ధాః సర్వే సురగణాస్తదా |
రావణం విముఖీకృత్య శరవర్షైరవాకిరన్ || 7.29.32 ||

రావణస్తు సమాసాద్య ఆదిత్యాంశ్చ వసూంస్తదా |
న శశాక స సంగ్రామే యోధుం శత్రుభిరర్దితః || 7.29.33 ||

స తం దృష్ట్వా పరిష్లానం ప్రహరైర్జర్జరీకృతం |
రావణిః పితరం యుద్ధేఽదర్శనస్థోఽబ్రవీదిదం || 7.29.34 ||

ఆగచ్ఛ తాత గచ్ఛామో రణకర్మ నివర్తతాం |
జితం నో విదితం తేఽస్తు స్వస్థో భవ గతజ్వరః || 7.29.35 ||

అయం హి సురసైన్యస్య త్రైలోక్యస్య చ యః ప్రభుః |
స గృహీతో దేవబలాద్ భగ్నదర్పాః సురాః కృతాః || 7.29.36 ||

యథేష్టం భుంక్ష్వ లోకాంస్త్రీన్ నిగృహ్యరాతిమోజసా |
వృథా కిం తే శ్రమేణేహ యుద్ధమద్య తు నిష్ఫలం || 7.29.37 ||

తతస్తే ధైవతగణా నివృత్తా రణకర్మణః |
తచ్ఛ్చృత్వా రావణేర్వాక్యం శక్రహీనాః సురా గతాః || 7.29.38 ||

అథ రణవిగతః స ఉత్తమౌజా -
స్త్రీదశరిపుః ప్రథితో నిశాచరేంద్రః |
స్వసుతవచనమాదృతః ప్రియం తత్
సమనునిశమ్య జగాద చైవ సూనుం || 7.29.39 ||

అతిబలసదృశైః పరాక్రమైస్త్యం
 మమ కులవంశవివర్ధనః ప్రభో |
 యదయమతుల్యబలస్త్యయాద్య వై
 త్రిదశపతిస్త్రిదశాశ్చ నిర్జితాః || 7.29.40 ||

నయ రథమధిరోప్య వాసవం నగర -
 మితో వ్రజ సేనయా వృతస్త్యం |
 అహమపి తవ పృష్ఠతో ద్రుతం
 సహ సచివైరనుయామి హృష్టవత్ || 7.29.41 ||

అథ స బలవృతః సవాహన -
 స్త్రిదశపతిం పరిగృహ్య రావణిః |
 స్వభవనమధిగమ్య వీర్యవాన్
 కృతసమరాన్ విససర్జ రాక్షసాన్ || 7.29.42 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 ఉత్తరకాండే ఏకోనత్రింశః సర్గః ||